

Oponentský posudek na disertační práci mgr. Tatiány Solodovnikové „O smyčcových kvartetech č.1-9 D. Milhauda v aspektech tradice a inovace“.

Ústav hudební vědy FF UK Praha

Studijní program: Obecná teorie a dějin umění a kultury

2009

Darius Milhaud (1892-1974) se věnoval kvartetní tvorbě v letech 1912-1951 (celkem 18 kvartetních kompozic) a disertační práce mgr. Solodovnikové reflektuje období, v němž vznikly kvartety č. 1-9, tedy roky 1912-1935. Autorka svým textem dokazuje, že v heuristické fázi své práce sumarizovala značné množství odborné literatury, s níž také pracovala. Literatura je velmi různorodé provenience, a to jak v rodném jazyce mgr. Solodovnikové-ruštině, tak v řadě jazyků dalších-angličtině, francouzštině, němčině ale i v češtině. Vlastní práce je koncipována velkoryse, do osmi kapitol a závěru, doplněná notovými ukázkami, poznámkový aparát a soupisem pramenů a literatury. Zvláště bych ocenil analytický přístup autorky k dané problematice při zkoumání melodiky, metrorytmiky a formy výše zmíněných kvartetů (kapitoly 4, 5, a 6). Za velmi zajímavou považuji též komparaci hlavních rysů stylové evoluce Milhaudovy s českou kvartetní tvorbou sledovaného období. K tomu účelu zvolila autorka kvartetní díla B. Martinů, P. Haase, E. Schulhoffa, P. Bořkovce, F. Bartoše, a J. Ježka (viz kapitola 7). Za zvláště důležitou a zajímavou považuji i kapitolu 8 porovnávající skladebné struktury v dílech D. Milhauda a B. Bartóka. Práci považuji za velmi zajímavou, přínosnou tím spíše, že přímo kvartetní tvorbě D. Milhauda není v odborné literatuře příliš věnována pozornost. Nemohu posuzovat jazykovou správnost a kultivovanost práce, jež je psána v ruštině, nicméně mám k textu několik formálních i hudebně analytických připomínek:

- str.9 - 18 - soupis jmen v práci uváděných osobností bych dislokoval spíše někam na závěr práce (k soupisu pramenů a literatury, k poznámkovému aparátu atd.). Drobná připomínka k tomuto soupisu- na str. 10 zde uváděný „D. Vačkář“ je obvykle uváděn v literatuře jako D. C. Vačkář.

- str.20 ad. - doporučuji sjednotit u VŠECH uváděných osobností alespoň zkratku křestního jména, nikoli pouze příjmení (Bartók, Ravel apod.).

- str.20, 3. odst. 3 - nevím, zda je zcela adekvátní formulace „ novatorami rozličných škol...“ v kontextu s C. Debussym, M. Ravelem či B. Bartókem.

- str. 76 ad. - přehled dalších Milhaudových děl vzniklých v době tvorby kvartetů č. 1-9 by bylo vhodnější dislokovat spíše do poznámkového aparátu, než do vlastního textu, byť je to zde odlišeno jinou velikostí písma.

- str. 95 - 3. odstavec - spíše otázka k diskusi: Milhaudova tendence neoklasická je jasná. Co vedlo autorku práce ke specifikaci tendence folklorní jako nefolklorní?

- str. 122, 2. odstavec - zde se hovoří o „dvanáctitónové škále (řadě?) současně s diatonikou.“ Z přiložené notové ukázky je zřejmé, že jde o spojení chromatického basového postupu s diatonickými prostředky v dalších vrstvách sazby. Pojem dvanáctitónová škála (řada) bych spojoval spíše se seriální hudbou, což rozhodně není tento případ...

- str. 123 dole - z výše uvedené ukázky i z dalších uváděných příkladů je zřejmé, že jde o časté užívání terciových (chromaticky terciových) vztahů mezi tonálními pásmy, což je časté mj. i u B. Martinů. Tento vztah by mohl být přesněji definován.

- str. 136 dole - které „francouzské polyfoniky 17. a 18. století“ má autorka na mysli?

- str. 200, 3. odst.- z formulace věty je zřejmé, že autorka má na mysli orientaci českých skladatelů sledované doby na francouzskou hudbu, což dokladuje knihami či statěmi. B. Martinů, E.F. Buriana, P. Bořkovce či I. Krejčího. Zde uváděný V. Holzknecht ovšem nebyl komponista...

-str. 296 - i u lexikonů bych uvítal přesnější bibliografické údaje...

- str. 309 - nepochybně i při analýze kvartetních děl českých skladatelů byly k dispozici nahrávky. Bylo by dobré je též uvést do soupisu.

Posuzovanou disertační práci doporučuji přijmout k obhajobě.

V Praze dne 20.7. 2009

Doc. mgr. Eduard Douša, Ph.D.

Ústav hudební vědy FF UK Praha